

We zeggen het maar even voor de zekerheid: printen is alleen toegestaan voor persoonlijk gebruik. Het is niet supersympathiek om dit artikel te verspreiden -- sterker nog: het is verboden. Gelukkig is het heel eenvoudig om anderen een Blendle-linkje te sturen.

deVolkskrant

18-02-2015

Leven - INTERVIEW DORET VAN DER SLOOT

Zwartrokken

Doret van der Sloot maakte een documentaire over mannen die als kind zijn misbruikt door leden van de 'Broeders van Maastricht'. Wij spraken de filmmaakster en een slachtoffer.

SARA BERKELJON

Door Sara Berkeljon

Michel Vossen twijfelde niet of hij het hele verhaal op televisie wilde vertellen. Een verhaal dat begint op de lagere school in Maastricht, waar Vossen net als zo veel andere jongetjes werd onderwezen door broeders van de Onbevleete Ontvangenis van Maria, kortweg Broeders van Maastricht. Door een van die broeders werd Vossen jarenlang verkracht.

Inmiddels is Vossen een zestiger en succesvol projectontwikkelaar van bungalowparken in België, waar hij ook woont, vlak over de grens. Maar hij raakte nooit kwijt wat er tot zijn 12de gebeurde, elke keer als hij moest nablijven. Vossen maakt nu deel uit van de Groep van Maastricht, allemaal mannen die als jongetjes werden misbruikt door leden van dezelfde congregatie. Ze verenigden zich in hun strijd voor erkenning en genoegdoening door de kerk, een strijd die duurde van 2010 tot 2014 en die uitmondde in de toekenning van schadevergoedingen.

Documentairemaakster Doret van der Sloot volgde de mannen gedurende die vier jaar. Zes van hen komen in de film *Misbruikte mannen*, die vanavond wordt uitgezonden, uitgebreid aan het woord. Veel anderen durfden niet op televisie te vertellen wat hun was overkomen.

Hun verhalen zijn niet nieuw, maar Van der Sloot is wel de eerste die 'een traject van erkenning en genoegdoening' intensief heeft gevolgd, zegt ze. 'Ik heb kunnen zien hoe de rooms-katholieke kerk zich daadwerkelijk tot de

slachtoffers verhoudt, wat die beloften en de excuses nou eigenlijk waard zijn.'

Vossen keek de film *Misbruikte mannen* pas een dag voor dit gesprek, op aandringen van Van der Sloot. Voor die tijd had hij het niet aangedurfd. 'Tijdens de schadeprocedure heb ik tot in detail mijn verhaal weer moeten doen en talloze vragen moeten beantwoorden. Toen dat achter de rug was, dacht ik: klaar, eindelijk rust. En dan komt nu die film erachteraan. Ik wist het van tevoren, en ik vind het belangrijk, maar het blijft moeilijk.'

In de tijd dat het gebeurde, spraken de jongetjes er onderling niet over. Zo ging dat toen, zegt Vossen, al weet hij zeker dat er alleen in zijn klas al vijf of zes jongetjes waren die hetzelfde overkwam. 'We werden afgezonderd van de rest, we hoefden natuurlijk nooit met zijn tweeën bij die kerel te komen. Na het middageten werd er gezegd: jij blijft hier om de tafels schoon te maken. Maar ik hoefde niks schoon te maken, ik moest met die man naar de gymzaal en daar in een donker hok wat rotzooi doen.'

'Daarna was de middagpauze voorbij en moest je direct de les weer in; je kwam niet meer op het schoolplein zodat anderen eventueel iets aan je hadden kunnen zien. Na schooltijd begon het vaak weer opnieuw - ik moest nablijven, alleen. De rest ging naar huis.'

Hij dacht maar één ding als hij weer eens door broeder Gregorio onder diens naar pis stinkende rokken werd gedwongen: laat het snel voorbij zijn. 'Ik hield mijn mond en hoopte dat ik de volgende dag niet weer gepakt zou worden. In die tijd werden kinderen niet gewaarschuwd, we wisten niks.'

Doret van der Sloot: 'In het zuiden was de kerk oppermachtig. Je ging naar de kerk, maar ook naar de school van de kerk en de pastoor kwam aan huis. Die hele gemeenschap zat in de klem van de kerk. Als klein jongetje kun je tegen zo'n machtig instituut niks beginnen.'

Toch vertelde Vossen als 12-jarige in een wanhopige bui alles aan zijn moeder. 'Door dat vele nablijven miste ik vaak de bus en was ik laat thuis. Mijn moeder werd boos toen dat voor de zoveelste keer gebeurde, waarop ik ben gaan huilen, en zei: het komt door die vuilak. We gingen naar de politie, waar een sceptische agent mijn aangifte heeft opgetekend. Die vroeg aan mij wat voor kleur onderbroek de broeder droeg. Dat wist ik gelukkig: legergroen. Ik schaamde me kapot.'

Broeder Gregorio werd overgeplaatst naar een school in Sittard. 'Daar is hij gewoon doorgeslagen met zijn vuilakkerij, dat kan niet anders.'

Als kind las Vossen graag boekjes uit de reeks *Wipneus & Pim*. De reeks

was geschreven door vijf leden van de Broeders van Maastricht, maar dat wist Vossen toen nog niet. Wat hij ook niet wist, was dat juist broeder Gregorio de meest productieve schrijver was: hij schreef twintig Wipneus & Pim-boekjes en ging op tournee langs scholen. 'Ik vond het geweldige boekjes. Het was wrang om erachter te komen dat de schrijver dezelfde man was die ons jarenlang verkrachtte. Hij is zelfs nog gedecoreerd, geloof ik. Later zag ik de krantenartikelen; stond hij daar, trots, met zijn vieze sigaar in zijn bek. Hij overleed in 1990, ver voor ik met mijn verhaal in de openbaarheid kwam.'

Broeder Gregorio werd in 1964 al eens veroordeeld tot acht maanden cel, waarvan drie voorwaardelijk. Ook raakte hij voor vijf jaar zijn onderwijsbevoegdheid kwijt.

Doret van der Sloot kwam in 2011 in contact met de Groep van Maastricht, die toen uit 22 mannen bestond. De leden kenden elkaar via het landelijk meldpunt seksueel misbruik van de rooms-katholieke kerk. 'Ze zochten naar een manier om hun verhaal naar buiten te brengen. Een van hen kende toevallig mijn timmerman, die weer wist dat ik documentaires maakte. Zo kwamen ze bij mij terecht.' De opdracht aan haar was: vertel ons verhaal, en je krijgt toegang tot alle bijeenkomsten. Tijd om subsidie aan te vragen om een cameraman te betalen, was er niet; Van der Sloot moest meteen beginnen met filmen en nam - voor het eerst - zelf de camera ter hand.

Vossen: 'De film moest ons bewijsstuk worden. Niemand kon onze verhalen meer wegwuiven als deze film er was, dat was een prettig gevoel. Doret is overal bij geweest. Het was na verloop van tijd net of zij er eentje van ons was.'

Van der Sloot: 'Als ik zelf een rooms-katholieke achtergrond had gehad, had ik deze film niet kunnen maken. Ik moest objectief blijven, het van een afstand kunnen bekijken. Maar ik voel me na vier jaar erg met deze groep verbonden. Dat is misschien niet professioneel, maar dat kan me niet zo veel schelen.'

De afgelopen vier jaar waren misschien wel de vier zwaarste jaren van zijn leven, zegt Vossen. 'Het is verschrikkelijk geweest, maar het heeft resultaat gehad. Ik liep met een rugzak vol zware keien en die rugzak is nu voor de helft leeg. Vroeger kon ik het al nauwelijks verdragen als iemand met een kruisje om zijn nek liep. Ik had moeite met alles wat met de katholieke kerk te maken had, met elke bruiloft, elke begrafenis, elke keer dat de paus op televisie was. De hypocrisie, de rijkdom en het machtsvertoon van de katholieke kerk maakten me woedend.'

De Commissie-Deetman, die onderzoek deed naar seksueel misbruik binnen de katholieke kerk, concludeerde in 2011 dat er tussen 1945 en 2010 minstens 10 duizend kinderen seksueel zijn misbruikt. Het werkelijke aantal slachtoffers zou volgens slachtofferorganisatie KLOKK wel eens vele malen hoger kunnen liggen. Guido Klabbé van KLOKK: 'Met de wetenschap van nu is de ondergrens gemakkelijk op te rekken naar 20 duizend.' Ook een getal van 'vele tienduizenden' is volgens Klabbé voorstelbaar: misbruik is nu eenmaal niet iets waar makkelijk over wordt gesproken.

In de film van Van der Sloot zien we hoe de overste van de Broeders van Maastricht, Kees Gordijn, op emotionele wijze zijn excuses maakt aan de slachtoffers. Het waren de enige excuses die Vossen heeft geaccepteerd. 'Hij was de enige die ik geloofde.'

Toen aartsbisschop Eijk in 2011 in Nieuwsuur zijn spijt betuigde, was Vossen te gast in dezelfde uitzending. Hem geloofde hij niet. Na afloop was Vossen woest. 'Die man wilde alleen maar het eigen velletje redden en het aanzien van de kerk in stand houden.'

En dan het geld - voor Vossen een heikel punt, bevreesd als hij is dat critici zullen zeggen dat het de Groep van Maastricht daarom altijd te doen is geweest.

Het leed van alle slachtoffers moest gewogen worden, om te zien wie er recht had op de maximale vergoeding van 100 duizend euro. Van der Sloot: 'Als je een keer getongzoend was, had je recht op 5 duizend euro. En als je anaal gepenetreerd was, kon je in sommige gevallen het maximumbedrag van 100 duizend euro krijgen. De gevolgen voor de rest van iemands leven werden niet meegewogen. Het is vreselijk om zo langs de meetlat te worden gelegd, maar ik weet ook niet hoe het anders zou moeten.'

De mannen in de film vertellen hoe het misbruik sporen naliet: mislukte huwelijken, fobieën, angsten, schuldgevoelens, verstoorde familierelaties. Vossen: 'Ik krijg het snel benauwd, ik ben zenuwachtig, verkrampt. Ik wil overal altijd aan het gangpad zitten. Door vroeger is er bij mij van alles verwrongen. Als ik op mijn kleinkinderen pas, durf ik ze bijna niet af te drogen. Ineens zie ik mezelf als de dader, in plaats van het slachtoffer.'

In de film gebruikt Vossen het woord 'terugpakken' als de schadevergoeding ter sprake komt. 'De kist van de katholieke kerk kon voor mij niet leeg genoeg zijn. Hoe zwaarder ze het zouden hebben, hoe beter. De realiteit is dat in deze maatschappij nu eenmaal alles draait om geld. Een andere vorm van genoegdoening is niet mogelijk, dus ik wilde dat maximale

bedrag. Ook omdat het stond voor volledige erkenning van wat ik heb meegemaakt.'

Inderdaad wordt Vossen 'volledig erkend', zoals hij het omschrijft, en krijgt hij het maximale bedrag van 100 duizend euro. Hij stort het op de lopende rekening van zijn bedrijf. 'Ik wilde geen auto kopen, want dan zou elk ritje beladen zijn. Bovendien wil ik geen auto van de katholieke kerk. Het geld is verdwenen in mijn jaarbudget.'

Een van de andere hoofdpersonen zegt dat zijn leven is verwoest. Hij is woedend als hij 50 duizend euro schadevergoeding krijgt. Vossen: 'Hij vindt dat hem veel meer leed was aangedaan. Hij voelde zich maar voor de helft als slachtoffer erkend.'

Van de minstens 10 duizend slachtoffers uit het rapport van Deetman - de voorzichtigste schatting - hebben zich tot nu toe 3.500 slachtoffers gemeld bij het landelijk meldpunt. In de helft van de gevallen is ook een klacht ingediend. Ruim 800 slachtoffers hebben een schadevergoedingstraject doorlopen of zijn daarmee bezig.

Het meldpunt sluit in mei van dit jaar. Het is lang genoeg open geweest, vindt de kerk, en bovendien neemt het aantal klachten gestaag af. Wie na april nog misbruik wil melden of een schadevergoeding wil kunnen krijgen, is te laat. Volgens de kerk is een einddatum gebruikelijk en redelijk, omdat die duidelijkheid verschaft. Vossen vindt dat belachelijk. 'Er zijn talloze mannen die hun verhaal nog niet hebben durven vertellen. Zij zijn de reden dat ik aan deze film heb meegewerkt. Ik denk dat zij er allemaal mee naar buiten moeten, omdat ze er anders aan kapotgaan.' Vaak zijn nog levende ouders het struikelblok, zegt slachtofferorganisatie KLOKK. Van der Sloot: 'Veel slachtoffers willen hun ouders geen pijn doen of hun een rottig levenseinde bezorgen.'

Wie is de dader: de katholieke kerk of de individuele broeders? Allebei, vindt Vossen. 'Want zonder het celibaat was het misbruik maar een fractie geweest van wat het nu is.'

Van der Sloot: 'Maar als de kerk de dader is, wie moet die dader dan aanpakken? De misdaden zijn verjaard. De kerk heeft het onderzoek zelf betaald. En het is ook de kerk die nu besluit het meldpunt te sluiten. Dat is krom.'

+++

De Groep

De Groep van Maastricht bestaat uit enkele tientallen mannen die allemaal zijn misbruikt door leden van dezelfde congregatie: de Broeders van de Onbevleete Ontvangenis van Maria (ook wel Broeders van Maastricht). In de 19de eeuw richtte die congregatie lagere scholen op in plaatsen als Maastricht, Nijmegen, Helmond, Veghel, Amsterdam, Den Haag en Schiedam. Vanwege de ontkerkelijking in Nederland verlegde de organisatie het werkterrein naar Azië, Zuid-Amerika en Afrika. In totaal zijn er nog altijd 450 leden. Door de sterke daling van het aantal Nederlandse broeders heeft de congregatie zich in de laatste decennia uit het onderwijs in Nederland teruggetrokken.